

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/235/2010
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2309205610
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 03. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Dušan Čimo
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2012:2309205610.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v právnej veci žalobcu: O. H., nar. X. O. XXXX, bytom Z., P. I. XXX/X, zast. advokátom: JUDr. Rudolf Blazsek, Galanta, Mierové námestie 4, proti žalovanej: Slovenská republika - Ministerstvo spravodlivosti SR, Bratislava, Župné námestie 13, o 47.203,04 eur s príslušenstvom, o odvolaniach oboch účastníkov proti rozsudku Okresného súdu Galanta z 18. marca 2010 č. k. 26C/77/2009 - 143 takto

rozhodol:

Odvolačný súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti vo veci samej, vo vyhovujúcej časti vo veci samej týkajúcej sa úrokov z omeškania a v časti trov konania r u š í a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napádaným rozsudkom súd prvého stupňa žalovanej (označenej „za odporcu“ a inak v zhode so žalobou tak, ako to vyplýva aj z úvodnej časti tohto uznesenia odvolacieho súdu) uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi (tomuto označenému za „navrhovateľa“) 14.009,05 eur s úrokom z omeškania vo výške 8,5% ročne z takejto sumy od 4. marca 2009 do zaplatenia a to do 3 dní. Vo zvyšku potom zamietol žalobu (označenú za „návrh“, keď inak už na tomto mieste sa žiada podotknúť, že správnym označovaním účastníkov a podania začínajúceho konanie v tzv. sporovom konaní je žalobca, žalovaný a žaloba - v tejto súv. por. i § 79 ods. 1 a § 90 O. s. p., čiže Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení) a napokon vyslovil, že o náhrade trov konania rozhodne samostatným uznesením. Rozhodnutie vo veci samej odôvodnil právne ust. § 5 ods. 1 a §§ 10 a 20 zákona č. 58/1969 Zb. (o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom, ďalej tiež len „ZoZŠ“ alebo „zodpovednostný zákon“) a §§ 11, 13 a 16 O. z. (Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení), vecne potom prakticky tým, že z oboch čiastkových požiadaviek žalobcu uplatnených žalobou (na náhradu 1. škody a 2. nemajetkovej ujmy, prvej v sume 422.036,50 niekdajších Sk alebo 14.009,05 eur a druhej v sume 1.000.000 Sk alebo dnes 33.193,99 eur) bolo namieste vyhovieť len tej prvej, keďže tu z výsledkov dokazovania vyplynulo oslobodenie v minulosti väzobne stíhaného žalobcu spod obžaloby a vznik takému účastníkovi škody vo výške trov právneho zastúpenia v trestnom konaní. Počet porád advokáta JUDr. N. D. so žalobcom počas trvania väzby žalobcu zodpovedal vyúčtovaniu a rozpor v 3 dátumoch návštev advokáta na takomto počte ani správnosti výšky uplatnených trov právneho zastúpenia nič nemenil, pričom žalobca príjmovým pokladničným dokladom preukázal aj zaplatenie príslušnej sumy (ešte 11. júna 2008). Ak potom k podaniu žiadosti o predbežné prerokovanie nároku došlo 3. septembra 2008 a šesťmesačná lehota na predbežné prerokovanie uplynula 3. marca 2009, žalobca sa až 4. marca 2009 (a nie už 12. júna 2008) mohol domáhať práva žalobou na súde (z ktorého dôvodu i úroky z omeškania patrili až od takéhoto času). Zamietnutie žaloby v časti náhrady nemajetkovej ujmy potom odôvodnené bolo tak, že tu nešlo vyhovieť požiadavke na poskytnutie zadostučinenia vo forme ospravedlnenia pre jej nedostatočnú určitosť (za skutok, ktorý nebol bližšie špecifikovaný) a pre viazanosť možnosti priznania náhrady nemajetkovej ujmy na satisfakciu v nepeňažnej forme, keď inak v takejto časti súd prvého stupňa konštatoval i nepreukázanie príčinnej súvislosti medzi vykonaním väzby a tvrdeným následkom

v podobe problémov žalobcu s jeho zamestnaním sa (po návrate z väzby). Rozhodnutie o vyhradení otázky trov konania samostatnému uzneseniu potom odôvodnené nebolo.

Proti tomuto rozsudku podali včas odvolania obe strany sporu.

Žalovaná napadla rozsudok výslovne len čo do uloženia jej (popri tzv. istine 14.009,50 eur) aj povinnosti na zaplatenie úrokov z omeškania a to s návrhom na zmenu rozsudku v takejto časti ďalším zvyškovým zamietnutím žaloby (nad rámec zamietnutia, ku ktorému došlo v poradí druhým čiastkovým výrokom napádaného rozsudku). Vec tu podľa odvolateľky nebola posúdená správne po právnej stránke, keď pri konaní o náhradu škody podľa ZoZŠ nejde o zmluvný vzťah ani o plnenie peňažného dlhu a takto ani o typický záväzkový občianskoprávny vzťah podľa O. z., ale o špecifický vzťah (upravený zodpovednostným zákonom).

Žalobca naopak napadol rozsudok len v zamietajúcej časti vo veci samej a tu ho navrhol zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (alternatívne zmeniť a žalobe i v časti požiadaviek na ospravedlnenie a zaplatenie nemajetkovej ujmy vyhovieť). Taktiež namietal predovšetkým nesprávnym právnym posúdením veci súdom prvého stupňa, keď podľa neho názor o nedostatočnosti žalobného návrhu, resp. jeho nezrozumiteľnosti (v časti ospravedlnenia) mal viesť k pokusu o odstránenie vady žaloby (a nie k jej zamietnutiu) a aj k uplatneniu požiadavky na ospravedlnenie pristúpil až s vedomím existencie judikatúry v takomto smere (hoci so záverom o viazanosti oboch čiastkových nárokov z práva na ochranu osobnosti podľa neho možno polemizovať), pričom napokon aj u formy ospravedlnenia (podľa okresného súdu taktiež nejasnej nikomu okrem žalobcu a jeho najbližšej rodiny) platí, že rozhodujúcim tu je adresát ospravedlnenia a ak tým v prejednávanej veci mal byť len žalobca (nie tretie osoby, nakoľko sa nepožadovalo aj zverejnenie ospravedlnenia), ani tento dôvod zamietnutia žaloby neobstojí.

Odvolací súd prejednal podľa § 212 ods. 1 a ods. 2 písm. b/ O. s. p. vec v medziach oboch odvolaní, teda až na rozhodnutie o uložení žalovanej povinnosti zaplatiť žalobcovi sumu 14.009,50 eur celú vec (pretože odvolaniami oboch strán sporu v súhrne bol napadnutý celý rozsudok vo veci samej nad takto ustanovený rámec a ako na časti rozhodnutia napadnutej žalobcom, tak na tej napadnutej žalovanou bolo závislým i rozhodnutie o trovách konania - nech aj v tomto konkrétnom prípade len ako vyhradenie rozhodnutia o takejto otázke samostatnému uzneseniu) a to podľa § 214 ods. 2 O. s. p. bez pojednávania, keď tu síce šlo (primárne) o vec samu, na druhej strane však i o dôvodnosť vytknutia súdu prvého stupňa nedostatku zákonom predpokladaného postupu (pred rozhodnutím napádaným rozsudkom), ktorá však (a to ako z dôvodov uvádzaných odvolávajúcim sa žalobcom, tak i z jedného dôvodu týmto neuvedeného, pre možnosť ďalšieho postupu v tomto konaní však doslova kardinálneho) spôsobila, že rozsudok súdu prvého stupňa bol výsledkom zmätočného konania a konečné rozhodnutie odvolacieho súdu v konaní zaťaženom takouto vadou bolo vylúčeným.

Podľa § 19 O. s. p. spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva.

Podľa § 18 ods. 1 O. z. spôsobilosť mať práva a povinnosti majú aj právnické osoby a podľa § 21 takéhoto zákona pokiaľ je účastníkom občianskoprávnych vzťahov štát, je právnickou osobou.

Podľa § 3 zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy (v znení neskorších zmien a doplnení) v Slovenskej republike pôsobia ministerstvá (s ich výpočtom obsiahnutým v takom ustanovení), na ktorých čele je člen vlády; podľa písm. g/ takého ustanovenia jedným z ministerstiev je i Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky a napokon podľa § 35 ods. 1 takéhoto zákona ministerstvá a ostatné ústredné orgány štátnej správy sú právnické osoby.

Podľa § 21 ods. 4 vety prvej O. s. p. za štát pred súdom koná štátny orgán v rozsahu pôsobnosti ustanovenej osobitnými predpismi alebo právnická osoba, ktorá je oprávnená podľa osobitného predpisu.

Podľa § 25 ods. 1 ZoZŠ (inak ustanovenia tvoriaceho súčasť zákona prijatého na jednej strane ešte v období deklarovania politického usporiadania štátu za socialistické, na druhej strane i v období existencie federatívneho usporiadania niekdajšieho Československa a napokon ustanovenia nadpísaného „Štát a

orgány vystupujúce v jeho mene“) za škodu spôsobenú rozhodnutím zodpovedá podľa tohto zákona Československá socialistická republika (od 29. marca 1990 na základe ústavného zákona č. 81/1990 Zb. Česko-slovenská federatívna republika a od 23. apríla 1990 do 31. decembra 1992 na základe ústavných zákonov č. 101/1990 Zb. a č. 542/1992 Zb. Česká a Slovenská Federatívna Republika), ak rozhodnutie vydal štátny orgán Československej socialistickej republiky (rozumej i ČSFR); v ostatných prípadoch zodpovedá Česká socialistická republika (od 6. marca 1990 na základe ústavného zákona ČNR č. 53/1990 Zb. Česká republika) alebo Slovenská socialistická republika (od 1. marca 1990 na základe ústavného zákona SNR č. 50/1990 Zb. Slovenská republika) a to isté platí aj vtedy, ak ide o škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom. Podľa odseku 2 takéhoto ustanovenia v právnych vzťahoch upravených v tomto zákone vystupuje v mene štátu ústredný orgán uvedený v § 9 ods. 1.

Podľa § 9 ods. 1 vety prvej a druhej ZoZŠ nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe alebo treste je potrebné vopred prerokovať s ústredným orgánom. Ak ide o rozhodnutie vydané v občianskom súdnom konaní, v trestnom konaní, ako aj v konaní pred štátnym notárstvom alebo miestnym ľudovým súdom, je ústredným orgánom Ministerstvo spravodlivosti tej republiky, na území ktorej má sídlo orgán, ktorý rozhodol v prvom stupni.

Podľa § 79 ods. 1 O. s. p. konanie sa začína na návrh. Návrh má okrem všeobecných náležitostí (§ 42 ods. 3) obsahovať meno, priezvisko, prípadne aj dátum narodenia a telefonický kontakt, bydlisko účastníkov, prípadne ich zástupcov, údaj o štátnom občianstve, pravdivé opísanie rozhodujúcich skutočností, označenie dôkazov, ktorých sa navrhovateľ dovoľáva, a musí byť z neho zrejmé, čoho sa navrhovateľ domáha. Ak je účastníkom právnická osoba, návrh musí obsahovať názov alebo obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo, ak je pridelené. Ak je účastníkom zahraničná osoba, k návrhu musí byť pripojený výpis z registra alebo z inej evidencie, do ktorej je zahraničná osoba zapísaná. Ak je účastníkom fyzická osoba, ktorá je podnikateľom, návrh musí obsahovať obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo, ak je pridelené. Ak je účastníkom štát, návrh musí obsahovať označenie štátu a označenie príslušného štátneho orgánu, ktorý bude za štát konať. Ak sa návrh týka dvojstranných právnych vzťahov medzi žalobcom a žalovaným (§ 90), nazýva sa žalobou.

Podľa § 43 ods. 1 O. s. p. potom sudca alebo poverený zamestnanec súdu uznesením vyzve účastníka, aby nesprávne, neúplné alebo nezrozumiteľné podanie doplnil alebo opravil v lehote, ktorú určí, ktorá nemôže byť kratšia ako desať dní a v uznesení uvedie, ako treba opravu alebo doplnenie vykonať; podľa odseku 2 vety prvej tohto ustanovenia ak účastník v lehote podľa odseku 1 podanie neopraví alebo nedoplní a pre uvedený nedostatok nemožno v konaní pokračovať, súd odmietne podanie, ktoré by mohlo byť podľa svojho obsahu návrhom na začatie konania; podľa § 103 O. s. p. kedykoľvek za konania prihlíada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania) a podľa § 104 ods. 2 O. s. p. ak ide o nedostatok podmienky konania, ktorý možno odstrániť, súd urobí pre to vhodné opatrenia. Prítom spravidla môže pokračovať v konaní, ale nesmie vydať rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Ak sa nepodarí nedostatok podmienky konania odstrániť, konanie zastaví.

Napokon podľa § 221 ods. 1 O. s. p. súd (odvolací - pozn. odvolacieho súdu) rozhodnutie (súdu prvého stupňa - opäť pozn. odvolacieho súdu) zruší, len ak ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania (písm. b/ ustanovenia) alebo ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom (písm. f/).

Z obsahu spisu potom vyplýva, že týmito ustanoveniami (citovanými odvolacím súdom) sa súd prvého stupňa neriadil.

Právna úprava vystupovania štátu ako právnickej osoby sui generis (svojho druhu) či už v hmotnoprávných vzťahoch, alebo pri uplatňovaní určitých nárokov v súdnom konaní, resp. pri bránení sa požiadavkám iných osôb (podľa toho, či štát má v konaní vystupovať ako žalobca alebo naopak ako žalovaný) nutne musí reflektovať to, že i keď všetky právnické osoby (teda i štát) sú púhymi právnymi konštrukciami (na rozdiel od osôb fyzických, čiže reálnych osôb literárne pomenovateľných za „osoby z mäsa a kostí“), štát má i medzi takýmito právnymi konštrukciami do istej miery jedinečné postavenie. Táto jedinečnosť tu spočíva najmä v tom, že každý štát nadaný (z titulu svojho statusu právnickej osoby) spôsobilosťou mať práva a povinnosti (podľa tzv. hmotného práva), resp. byť účastníkom občianskeho súdneho konania (podľa práva procesného) má síce svoj názov (obvykle vyplývajúci zo

základného zákona štátu, ktorým je Ústava), oproti iným právnickým osobám však nemôže mať i svoje sídlo (v zmysle rešpektovaných, i tu sa však postupom času vyvíjajúcich definícií podávaných najmä predpismi obchodného práva, podľa ktorých sídlom je adresa zapísaná v určitom registri a adresou sa rozumie názov obce s uvedením jej poštového smerovacieho čísla, názov ulice alebo iného verejného priestranstva a orientačné číslo, prípadne súpisné číslo, ak sa obec nečlení na ulice - tu por. najmä § 2 ods. 3 a 4 Obchodného zákonníka č. 513/1991 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení) a taktiež tu nie je celkom jednoznačne identifikovateľný ten, kto by v príslušnej veci mal za štát v konaní vystupovať. Kým u ostatných právnických osôb toto obvykle nečiní zásadné obtiaže a spravidla všetky fyzické osoby robiace úkony v mene právnickej osoby odvodzujú takéto svoje oprávnenie od štatutárneho orgánu právnickej osoby, u štátu i s prihliadnutím k princípu deľby moci v ňom jednak nie je zrejmé, komu by postavenie jeho štatutárneho zástupcu malo prislúchať, okrem toho však i snaha priznať takéto postavenie len jednej konkrétnej fyzickej osobe (napr. prezidentovi, ak je štátovým usporiadaním republika, o aký prípad ide aj u Slovenskej republiky) by musela naraziť na problémy spojené či už s nutnosťou zapájania aj takejto osoby do neodhadnuteľného počtu súdnych konaní alebo prinajmenšom s ustanovením mechanizmu odvodzovania oprávnení iných osôb na konanie v mene štátu od takejto osoby.

Práve na vyššie priblíženú osobitosť úprava procesného práva reaguje ako ustanovením takého spôsobu konania za štát, pri ktorom prakticky do pozície jeho štatutárneho orgánu (štátu) vsadzuje určitý štátny orgán v rozsahu pôsobnosti takéhoto orgánu zverenej mu osobitnými predpismi (ktorými predpismi sú okrem už vyššie čiastočne citovaného tzv. kompetenčného zákona, čiže t. č. zákona č. 575/2001 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení aj ďalšie predpisy obvykle na úrovni zákona, vyporiadávajúce sa s prípadnou potrebou zúčastnenia štátu v právnych vzťahoch a tiež v súdnom konaní), tak i vymedzením už za jednu z náležitostí návrhu (žaloby) sledujúceho zapojenie štátu do súdneho konania nielen označenie samotného štátu, ale tiež štátneho orgánu, ktorý takto má za štát konať.

Vyššie opísaná osobitosť existujúca tu inak už od kodifikácie občianskeho procesného práva však prinajmenšom od čias zedefinovania aj ústredných orgánov štátnej správy (ministerstiev) za právnické osoby (pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 575/2001 Z. z. sa totiž zákonodarca takémuto výslovnému označeniu vyhýbal, podobne ako je to dodnes u iných osôb, ktorým ale zákon priznáva viaceré práva a povinnosti a takto logicky aj spôsobilosť tieto mať - napr. u súdov) nesie so sebou nutnosť venovania zvýšenej pozornosti spôsobu označovania účastníkov súdnych konaní už len z toho dôvodu, že tu do konania celkom špecificky majú byť zapojené až dve právnické osoby (1. štát a 2. ministerstvo či iná právnická osoba majúca konať za štát) a už z označenia v žalobe (majúceho byť následne prevzatého aj do rozhodnutia súdu) musí byť preto mimo akúkoľvek pochybnosť jasné, ktorá z takýchto osôb má vystupovať v postavení účastníka a ktorá len v postavení zástupcu (reprezentanta) účastníka.

To je i dôvod, pre ktorý nemôže obstať označenie, aké sa vyskytlo v prejednávanej veci nielen v žalobe, ale ktoré súd prvého stupňa prakticky bez povšimnutia prevzal aj do úvodnej časti svojho rozsudku.

Spojenie dvoch označení pomlčkou (označovanou ešte v časoch sporov týkajúcich sa štátového usporiadania na úrovni niekdajšej československej federácie a vrcholiacich tzv. pomlčkovou vojnou tiež za spojovník alebo rozdeľovník - podľa toho, ktorú interpretáciu v rámci prijímania ústavného zákona č. 81/1990 Zb. zástanca príslušného označenia hájil) totiž bez ohľadu na vyššie ozrejmenej rôznosť pomenovania príslušného interpunkčného znamienka tradične vyjadruje výraz prinajmenšom istej jednoty oboch častí označenia (čo nepochybne možno ilustrovať práve na už spomenutom prípade hoc aj len veľmi krátky čas existujúceho označenia federatívne usporiadaného spoločného štátneho útvaru Českej republiky a Slovenskej republiky, inak bez ambície rozriešiť spor, či takéto označenie a samotný spor oň znamenali začiatok konca federácie alebo začiatok budovania vzťahov partnerských štátov federácie na inej úrovni - nech aj história dala nakoniec za pravdu prvej z takýchto interpretácií), v tu uvažovanej právnej dimenzii problému však zároveň predstavuje i vyjadrenie stavu, pri ktorom status osoby s príslušnými spôsobilosťami prislúcha ako jednotlivým častiam útvaru vzniknutému zložením, tak i zloženému útvaru (keďže postavenie štátu ako právnickej osoby podľa § 21 O. z. bez možnosti akejkoľvek diskusie v tomto smere patrilo ako Českej republike a Slovenskej republike na jednej strane, tak i federatívne štátnemu útvaru istý čas nesúcemu názov „Česko-slovenská federatívna republika“).

O takýto prípad ale naopak u označenia použitého v prejednávanej veci nejde.

I keď postavenie právnickej osoby a teda aj osoby so spôsobilosťou mať práva a povinnosti a tiež spôsobilosťou byť účastníkom konania evidentne patrí ako štátu (tu nesúcemu názov „Slovenská republika“), tak i príslušnému rezortnému ministerstvu (tu Ministerstvu spravodlivosti SR), takto to nie je aj u útvaru vzniknutého zložením názvov oboch takýchto právnických osôb, pretože „Slovenská republika - Ministerstvo spravodlivosti SR“ právnickou osobou ani osobou s potrebnými (zákonom vyžadovanými) spôsobilosťami (spôsobilosťou mať práva a povinnosti a spôsobilosťou byť účastníkom konania) nie je, rovnako ako tu nie je ani legitímny zámer priznať takto označenému útvaru spôsobilosť vystupovať v právnych vzťahoch či v súdnom konaní (keďže tu na rozdiel od výkladu zhora týkajúceho sa dnes už len bývalého federatívneho usporiadania štátu účel úpravy je iný a to nevytvorí ďalší útvar s postavením právnickej osoby, ale len umožní jednej právnickej osobe s osobitným postavením zúčastniť sa v konaní tak, že túto bude reprezentovať, teda len zastupovať iná právnická osoba). Pokus vytvoriť „subjekt“ s označením „Slovenská republika - Ministerstvo spravodlivosti“ a u takéhoto „subjektu“ usudzovať i na existenciu príslušných spôsobilostí podľa hmotného i procesného práva tak nielenže nie je v súlade s už vyššie citovanými i vyloženými ustanoveniami právnych predpisov, ale je tiež (čo aj za pomoci výrazom z oblasti biológie) pokusom o vytvorenie právne nemožného kríženca dvoch právnických osôb, u ktorého je vylúčené, aby mohol v konaní vystupovať a aby za jeho účasti v konaní mohlo byť vydané rozhodnutie, ktoré by okrem formálnej právoplatnosti sa stalo právoplatným i materiálne a toto bolo i vykonateľným.

Práve tieto úvahy viedli tunajší odvolací súd už v minulosti k potrebe ustálenia, že skoršia judikatúra súdov akceptujúca označenie napr. spôsobom „Československý štát - Okresný národný výbor ...“ (v uvedenej súv. por. závery v bode II. stanoviska uverejneného v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk pod R 22/82) bola nepoužiteľnou (nad rámec dôvodov zhora i pre neodôvodnené nerešpektovanie názvu štátu vyplývajúceho z Ústavy) už v čase zaujatia takéhoto (mnohými súdmi inak nekriticky preberaného) názoru a ako taká len ďalším svedectvom pravdivosti deklarácie, že v rokoch 1948 až 1989 komunistický režim porušoval ľudské práva i svoje vlastné zákony (§ 1 zákona č. 480/1991 Zb. o dobe neslobody), ale tiež k tomu, aby sám (odvolací súd) naznačil cestu k správne označeniu.

Výrazom takejto jeho snahy bol záver, že záujem na účasti štátu v občianskom súdnom konaní a na vystupovaní na to povolaného štátneho orgánu len v pozícii osoby konajúcej za štát treba vyjadriť inak a to (pri zohľadnení i špecifik slovenského jazyka) napr. uvedením označenia štátu v prvom páde a štátneho orgánu majúceho konať za štát iným spôsobom. Príklad takéhoto i procesnému právu zodpovedajúceho označenia potom tunajší súd ešte v čase pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 273/2007 Z. z. (teda pred tou novelizáciou O. s. p., ktorou bola skoršia formulácia v niekdajšom ustanovení § 21 ods. 2 zákona vyjadrená slovami „pracovník toho štátneho orgánu, ktorého sa vec týka, alebo poverený pracovník iného štátneho orgánu“ nahradená inou v znení „štátny orgán v rozsahu pôsobnosti ustanovenej osobitnými predpismi alebo právnická osoba, ktorá je oprávnená podľa osobitného predpisu“) sformuloval tak, že by sa mohlo uplatniť napr. v podobe „Slovenská republika (vo veci týkajúcej sa Ministerstva spravodlivosti SR ...)“ - tu por. uznesenie Krajského súdu v Trnave z 29. júna 2001 č. k. 11 Co 103/01-98, pričom práve v nadväznosti na tu priblíženú zmenu v jednom z kľúčových ustanovení základného predpisu tuzemského procesného práva (a inak aj ďalšiu zmenu § 21 O. s. p. vykonanú zákonom č. 384/2008 Z. z. s účinnosťou od 15. októbra 2008) sa skorší záver žiada korigovať napr. tak, že by tu správne označenie malo znieť „Slovenská republika, konajúca prostredníctvom Ministerstva spravodlivosti SR, ...“ alebo „Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti ...“.

Nedostatok takéhoto dostatočne analytického právneho posúdenia veci a tým spôsobené uspokojenie sa súdu prvého stupňa s pôvodným (doterajším) označením žalovanej (u ktorej navyše len jednej z častí „subjektu“ vzniknutého zložením a to Slovenskej republike by prislúchalo označenie žalovaná - čiže právnická osoba ženského rodu, kým u druhej a to Ministerstva spravodlivosti SR by šlo naopak o „to“ žalované - právnickú osobu rodu stredného) tak mali za následok nezachovanie správneho postupu, ktorým bol buď pokus o odstránenie takejto základnej vady žaloby už v úvodnom štádiu konania (podľa § 43 O. s. p.), alebo vykonanie pokusu o odstránenie nedostatku hneď dvoch podmienok sporového konania v takejto veci (1. nepochybného označenia za jedného z účastníkov konania osoby so spôsobilosťou byť účastníkom konania a 2. riadnej žaloby), v oboch takýchto prípadoch však bez možnosti vecného rozhodnutia (rozsudkom), ak by k odstráneniu vady (nedostatku podmienky konania) nedošlo.

Za takejto procesnej situácie potom len charakter príslovečnej čerešničky na torte malo pochybenie toho istého druhu vytknuté odvolaním žalobcu, teda nevykonanie pokusu o odstránenie súdom prvého stupňa vytknutej vady žaloby v časti týkajúcej sa požadovaného ospravedlnenia a rozhodnutie napriek tomu aj v takejto časti (inak v celej žalobcom napadnutej časti kvalifikovanej okresným súdom za nároky z práva na ochranu osobnosti) vecne (tu rozsudkom prevažne zamietajúcim žalobu); i keď tu treba súhlasiť so žalobcom, že súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozsudku nevysvetlil uspokojivo ako to, prečo by ním akcentovaná objektívna nezrozumiteľnosť požiadavky žalobcu na ospravedlnenie nemala zabrániť aj uskutočneniu vecného konania o nej, tak ani to, prečo by sa pri formulácii žalobného návrhu malo trvať aj na uvedení v ňom takých údajov, po doplnení ktorých by sa už zrejme predstavy žalobcu a súdu na riadne formulovaný petít stretli. I pre tento dôvod rozsudok súdu prvého stupňa v časti napadnutej žalobcom vykazoval znaky postupu súdu odnímajúceho účastníkom konania (predovšetkým žalobcovi) reálnu možnosť konať pred súdom; kde inak z pohľadu výsledku konania na odvolacom súde bolo celkom bez právneho významu, či k odňatiu možnosti konať (teda k nerešpektovaniu procesným právom zaručovaných práv účastníka) došlo nevykonaním pokusu o odstránenie vady žaloby brániacej pokračovaniu v konaní a rozhodnutím napriek tomu vecne, alebo neposkytnutím dostatočných dôvodov (v odôvodnení rozsudku hoc aj len čiastočne zamietajúceho žalobu) na podporu názoru, že tu naopak nemalo ísť o vadu žaloby brániacu ďalšiemu postupu konania o nej, ale o nedostatok, pri ktorom bol vylúčený (opäť i len sčasti) úspech žalobcu v spore.

To platí, i keď tunajší súd nevidí dôvod ustupovať od žalobcom (v jeho odvolaní) zjavne problematizovaného názoru o viazanosti čiastkového nároku na priznanie peňažného zadosťučinenia (náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch) na prinajmenšom niektorú z foriem zadosťučinenia nepeňažného (v uvedenej súv. sa i pre nadbytočnosť opakovania už v minulosti uvedeného javí príhodné poukázať napr. na rozsudok Krajského súdu v Trnave z 27. júla 2009 č. k. 10Co/36/2009-210, zastupujúci už žalobcom spomínanú judikatúru).

Zmätočnosť konania sa však v tejto konkrétnej veci musela prejavíť neudržateľnosťou rozsudku aj v časti napadnutej žalovanou. Odvolací súd vedomý si všetkých úskalí spojených s považovaním odvolania „subjektu“ označeného už vyššie opísaným spôsobom za podanie spôsobilé začať odvolacie konanie totiž jednak musí odmietnuť možnosť, aby zmätočnosť konania zapríčinená žalobcom a súdom prvého stupňa mohla viesť k záveru o neexistencii oprávnenia spochybniť rozhodnutie súdu (v konaní dotknutom takýmto nedostatkom) zo strany toho, komu rozhodnutím bola uložená povinnosť (čo v intenciách konkrétneho problému v prejednávanej veci a jeho obrazom „rozmenení na drobné“ znamená nutnosť pripustenia odvolania ako na strane Slovenskej republiky, tak i na strane Ministerstva spravodlivosti SR bez zreteľa na uloženie povinnosti „subjektu“ vytvorenému z takýchto dvoch právnických osôb), okrem toho však bez povšimnutia tu nešlo ponechať ani to, že až do času rozhodnutia týmto (práve odôvodňovaným) uznesením odvolacieho súdu to bolo práve odvolanie voči rozsudku v časti úrokov z omeškania, ktoré sa s problémom označovania štátu a ministerstva majúceho zaň konať popasovalo najpochvejšie, hoc práve to pri nevenovaní problému zo strany žalobcu ani súdu prvého stupňa žiadnej pozornosti nebolo až tak ťažké (tu napokon por. označenie v odvolaní „Slovenská republika, zastúpená Ministerstvom spravodlivosti SR, ... - č. I. 153 spisu).

Odvolaciemu súdu preto neostávalo iné, než o odvolaniach rozhodnúť podľa § 221 ods. 1 písm. b/ a f/ O. s. p. a podľa odseku 2 rovnakého ustanovenia spôsobom podávajúcim sa z výroku tohto jeho uznesenia. Takéto rozhodnutie bolo nutným aj u čiastkového výroku rozsudku vyhradzujúceho rozhodnutie o trovách konania samostatnému uzneseniu nielen preto, že pre nutnosť zrušenia prevažnej časti rozhodnutia vo veci samej konanie musí ďalej pokračovať a rozhodnutie o trovách konania v takomto prípade môže prísť najskôr s konečným rozhodnutím súdu prvého stupňa, ale tiež preto, že neodôvodnenie príslušného postupu (predstavujúceho výnimku z pravidla, podľa ktorého sa o trovách konania zásadne rozhoduje spolu s rozhodnutím vo veci a prichádzajúceho do úvahy len v zložitých prípadoch, tu por. i § 151 ods. 3 O. s. p.) zo strany súdu prvého stupňa absolútne ničím (právne ani vecne) bolo ďalším prejavom odňatia účastníkom možnosti konať pred súdom (i tu v podobe práva na vypravenie súdneho rozhodnutia riadnym odôvodnením).

Povinnosťou súdu prvého stupňa tak bude v ďalšom konaní riadiť sa názorom odvolacieho súdu, ktorým je podľa § 226 O. s. p. viazaný, bez ďalšieho meškania vykonať pokus o odstránenie vady v označení účastníka, voči ktorému požiadavky uplatnené žalobou majú smerovať (keďže na takéto odstraňovanie zásadne nie je s výnimkou možnosti vzájomnej žaloby povolaný žalovaný) a podľa výsledku zvoliť

ďalší postup vrátane zopakovania dokazovania v prípade zabezpečenia podmienok konania, náležitého zhodnotenia výsledkov celého konania v takomto prípade (§ 132 O. s. p.) a rozhodnutia novým jeho rozhodnutím opätovne aj o trovách konania a tiež o trovách tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O. s. p.), majú pritom na zreteli, že až do riadnej identifikácie osoby majúcej vystupovať na žalovanej strane sporu nemôže byť pre prípad úspechu žalobcu o náhrade jeho trov konania na právnej službe reči.

Odvolací súd však v záujme usmernenia postupu v ďalšom konaní považuje za potrebné uviesť ešte nasledovné :

Prijať nemožno námietku smerujúcu k spochybneniu práva žalobcu na úrok z omeškania. Odvolanie snažiace sa podsunúť názor o osobitnej povahe vzťahu v prejednávanej veci (pri ktorej by tu právo na úroky z omeškania nemalo byť) totiž argumentuje v priamom rozpore s celkom jednoznačnou dikciou ustanovenia § 489 O. z. (podľa ktorého záväzky vznikajú z právnych úkonov, najmä zo zmlúv, ako aj zo spôsobenej škody, z bezdôvodného obohatenia alebo z iných skutočností uvedených v zákone), okrem toho však sa tu (nevedno či nevedomky alebo úmyselne) zastieral aj historický rozmer problému, ktorým bolo nahradenie celým zodpovednostným zákonom (primárne aplikovaným v tejto veci) skoršieho ustanovenia § 426 O. z., teda ustanovenia od 1. apríla 1964 do 30. júna 1969 vrátane zakotvujúceho, že štátny orgán alebo orgán, na ktorý prešli úlohy štátneho orgánu, zodpovedá aj za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím podľa úpravy obsiahnutej v osobitných predpisoch (tu por. zákon č. 40/1964 Zb. v pôvodnom znení a tiež § 31 písm. a/ a § 32 zákona č. 58/1969 Zb.), čo muselo byť rovnako dôkazom charakteristiky aj právneho vzťahu zo zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím ako občianskoprávneho záväzkového vzťahu so všetkými jeho atribútmi (teda i so sankciami za omeškanie so splnením peňažného dlhu).

Pokiaľ šlo o odvolacie námietky žalobcu, okrem tých, ku ktorým sa tunajší súd vyjadril už v skoršej časti tohto svojho uznesenia, možno vo všeobecnosti uzavrieť, že súd nie je oprávnený posudzovať konkrétnu podobu požiadavky žalobcu na ospravedlnenie (zdržanie sa zásahov tu s prihliadnutím k povahe zásahu uskutočneného v minulosti neprichádzalo do úvahy), teda najmä hodnotiť, aký spôsob ochrany práva je či nie je účelným. U náhrady nemajetkovej ujmy potom obvykle zásah spôsobený obmedzením osobnej slobody možno považovať za taký, pri ktorom sa nepeňažné zadost'učinenie nejaví postačujúcim, v každom konkrétnom prípade však práve preto treba dostatočne podrobne zvažovať i okolnosti, za ktorých došlo ako k zásahu, tak aj k jeho trvaniu. Pretože však z tohto uhla pohľadu súd prvého stupňa (vedený odchylným názorom o dôvodnosti žaloby v časti ospravedlnenia) vec neskúmal, akékoľvek ďalšie úvahy o tom, či žalobcovi z prejednávanej veci aj náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch patrí a ak áno, v akej výške, by boli nahrádzaním činnosti súdu prvého stupňa súdom odvolacím a ako také i nenáležitými.

K prijatiu tohto uznesenia došlo pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyseľne (§ 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Toto uznesenie nemožno napadnúť odvolaním.